

TITEL III

BEPALINGEN VAN ADMINISTRATIEVE AARD

HOOFDSTUK L

HET ALGEMEEN BURGERLIJK PENSIOENFONDS
EN HET PENSIOENBESTUUR*Inrichting pensioenbestuur*

45. Tal van overwegingen zijn gewijd aan de inrichting van het pensioenbestuur. Enerzijds is het noodzakelijk dat de leiding daarvan de beste waarborgen biedt voor een doeltreffende pensioenadministratie, nu en in de toekomst. Anderzijds hebben de ondergetekenden er begrip voor dat uit groeperingen van belanghebbenden het verlangen naar voren komt meer bij het pensioenbestuur te worden betrokken. De ondergetekenden hebben daarbij mede in beschouwing genomen de wijze waarop in de sociale verzekeringssector vertegenwoordigers van de organisaties van belanghebbenden aan de wetsuitvoering deelnemen.

De ondergetekenden menen dat hun voorstel de onderscheidene wenselijkheden tot hun recht doet komen. Het zwaartepunt van het pensioenbestuur dient in hun gedachtengang bij een directie te berusten. Deze moet voldoende armslag hebben om een doelmatige en slagvaardige wetsuitvoering te verzekeren. Het toezicht op dit bestuur ware in handen te leggen van een paritair samen te stellen Raad van toezicht.

Het ontwerp belast daarom de directie met het fondsbeheer en de toepassing van de wet. De directie voert als het ware het dagelijks pensioenbestuur. De raad houdt hier, zoals gezegd, toezicht op, een toezicht dat niet anders dan repressief zal kunnen zijn. Ten einde dit toezicht doel te laten treffen dient de directie de raad op de hoogte te houden van de algemene gang van zaken. Een instructie van de directie zal dan ook mede haar verplichting moeten vastleggen tot het verstrekken van inlichtingen aan de raad. Voor verschillende bevoegdheden van het pensioenbestuur die niet van dagelijkse uitvoerende aard zijn, eist het ontwerp echter de goedkeuring van de raad. Zo b.v. voor het geven van voorschriften ter uitvoering van artikel B 10 (administratie ambtenaarschap) en van hoofdstuk C (Bijdrage en verhaal), voor beslissingen krachtens artikel N 7 (in rekening brengen van bijzondere lasten aan het desbetreffend lichaam) en voor beslissingen krachtens de artikelen F 14 en T 5 (uitwijkbepalingen).

De ondergetekenden stellen zich voor dat de deelneming van belanghebbenden, zij het niet rechtstreeks, aan het pensioenbestuur, hen het verkrijgen van inzicht in de pensioenstof zal vergemakkelijken. Ook hopen zij dat hun aanraking met de wetsuitvoering tot volledig begrip zal leiden van de moeilijkheden die bij de wetsuitvoering moeten worden overwonnen. Een en ander zal er ongetwijfeld toe kunnen bijdragen dat van de raad — evenals thans van de Pensioenraad — op het gebied van verbetering van de pensioenwetgeving nuttige adviezen zullen worden ontvangen.

Hoewel de rechtspraak in pensioenzaken geheel wordt opgedragen aan het Ambtenarengerecht en aan de Centrale Raad van Beroep (men zie hoofdstuk S, Beroep en herziening) komt het wenselijk voor aan deze beroepsprocedure een interne beoordeling van bezwaren vooraf te doen gaan. Hiervoor lijkt het meest aangewezen een afdeling van de Raad van toezicht opdat deze grondige kennis verkrijgt van de meningsverschillen over de wetstoepassing. Bovendien zal het bij de beslissingen van die afdeling wellicht mogelijk blijken aan bezwaren van belanghebbenden zodanig recht te doen wedervaren dat hiertegen niet meer in beroep wordt gegaan.

Samenvatting nieuwe bestel

46. Kort samengevat hebben de ondergetekenden zich het nieuwe bestel als volgt gedacht.

a. Het beheer van het pensioenfonds en de uitvoering van de pensioenwet berusten bij een directie. Deze directie bestaat uit ten hoogste drie personen en wordt door de Kroon benoemd.

b. Op de uitvoering van de aan de directie opgedragen taak wordt toegezien door een paritair samengestelde Raad van toezicht. Het lid-voorzitter en tien gewone leden worden door de Kroon benoemd. De ene helft van de leden wordt benoemd wegens hun ambtelijke betrekking tot het Rijk of de lagere organen; de andere helft wordt aangewezen op voordracht van de organisaties van ambtenaren, vertegenwoordigd in de Centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.

c. De Raad van toezicht zal voor zijn toezichthoudende taak verantwoordelijk zijn aan de Minister van Binnenlandse Zaken en dient aanwijzingen van hem daaromtrent op te volgen.

d. De raad stelt onder goedkeuring van de Minister van Binnenlandse Zaken een reglement vast dat zijn werkzaamheden verder regelt; het reglement regelt in ieder geval de instelling, samenstelling en werkwijze van een afdeling die belast is met de beoordeling van bezwaren tegen directiebeslissingen. De Kroon stelt een instructie vast voor de directie.

e. De rechtspraak in pensioenzaken zal in eerste aanleg worden uitgeoefend door het Ambtenarengerecht te 's-Gravenhage en in hoger beroep door de Centrale Raad van Beroep. Alvorens deze rechtsgang kan worden gevolgd worden bezwaren tegen directiebeslissingen onderworpen aan het oordeel van een afdeling van de Raad van toezicht die hierop beslist. (Men zie hiervoor hoofdstuk S).

Artikelen47. *Artikel L 1*

In de overgangsbepaling artikel U 46 is vastgelegd dat dit fonds hetzelfde Algemeen burgerlijk pensioenfonds is, dat is ingesteld bij artikel 1, eerste lid, van de Pensioenwet 1922.

Artikel L 2

Het fondsbeheer is geregeld in hoofdstuk M, Financieel beheer, toegelicht onder punt 48. Het hier aan de directie opgedragen toezicht slaat op de uitvoeringstaak die de talrijke overheidsorganen is opgelegd o.a. in de hoofdstukken B, Ambtenaarschap, en C, Bijdrage en verhaal.

Artikel L 3, tweede lid

Het lijkt noodzakelijk dat de leden vijf jaren zitting hebben omdat het geruime tijd duurt voordat men inzicht in de pensioenstof heeft verworven. Om dezelfde reden is de mogelijkheid van herbenoeming uitdrukkelijk genoemd.

Artikel L 3, vierde lid

De personeelsdelegatie in de Centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken komt het meest geschikt voor ter zake een voordracht te doen. De in deze commissie vertegenwoordigde organisaties van belanghebbenden behartigen voor hun leden de gehele ambtelijke rechtspositie zodat in hun opvattingen alle factoren die met de pensioenzaken nauwer of verder verband houden zijn verwerkt.

Artikel L 4, tweede lid

Hoewel het niet te verwachten is dat het voorzitterschap en het lidmaatschap van de raad volledige werkkringen zullen vormen is het anderzijds niet onmogelijk dat de vervulling daarvan in sommige gevallen vrij veel tijd in beslag zal nemen. Dit zal mede afhangen van de werkverdeling tussen voorzitter en leden en tussen de leden onderling. Een geldelijke vergoeding zal daarom alleszins gerechtvaardigd zijn. De hoogte van deze vergoeding zal dan vanzelfsprekend verband houden met de vervulde taken.

Artikel L 5

Deze bepaling is noodzakelijk ten einde de verhoudingen duidelijk vast te stellen. Hieruit blijkt tevens dat de verantwoordelijkheid van de Minister jegens de Staten-Generaal niet in het gedrang komt ten gevolge van het nieuwe bestel. De aanwijzingen zijn beperkt tot de toezichthoudende taak van de Raad en betreffen dus niet zijn wetgevingsadviezen en zijn behandeling van bezwaren tegen directiebeslissingen. Overigens mag men aannemen dat aanwijzingen aan de Raad van toezicht zich tot gewichtige zaken zullen beperken.

Artikel L 6

Een bestaande situatie wordt hier in het raam van het nieuwe pensioenbestuur gepast.

Artikel L 7

Het reglement van de raad zal de grondslag moeten leggen voor een doeltreffende werkwijze. Enkele organisatorische noodzakelijkheden en mogelijkheden zijn in het tweede en derde lid aangegeven.

Artikel L 10

De rechtspositie van het onder de directie werkzame personeel is gelijk aan die van het Rijkspersoneel in het algemeen.

Artikel L 12

Dergelijke bepalingen komen ook in de bestaande pensioenwet voor. Al behoeven zij uiterst zelden te worden toegepast, zij zijn ook in de nieuwe wet noodzakelijk.

Artikel L 13

Deze bepaling voorziet in een bestaande leemte.

Artikel L 14

Het komt voor dat een orgaan een besluit neemt, b.v. een aanstelling tot ambtenaar, voornamelijk met de bedoeling deze te begunstigen in zijn pensioenpositie. De financiële gevolgen van dat besluit zijn dan voor het desbetreffend lichaam gewoonlijk gering maar kunnen voor het fonds onevenredig zwaar zijn. Indien in een dergelijk geval gesproken zou mogen worden van strijd met de kennelijke strekking van de wet, heeft de directie, mits de Raad van toezicht daarmee instemt, de mogelijkheid de pensioenrechtelijke gevolgen van een zodanig besluit te verijdelen.

Artikel L 16

Dit artikel beoogt de bevredigende werkwijze die thans voor het samenstellen van de actuariële (wetenschappelijke) balans van het fonds wordt gevolgd, onder de nieuwe wet te bestendigen.

Artikel L 17

Het komt wenselijk voor de werkzaamheden van de balanscommissie uit te breiden met een adviserende taak, los van de samenstelling van de actuariële (wetenschappelijke) balans.

HOOFDSTUK M**FINANCIËEL BEHEER***Begroting en beheer*

48. De begroting van ontvangsten en uitgaven van het fonds zomede de rekening worden thans overeenkomstig artikel 23 van de Pensioenwet 1922 opgemaakt en vastgesteld volgens dezelfde regelen als voor de Rijksbegroting en de Rijksrekening zijn bepaald. Derhalve wordt voor de uitgaven het stelsel van verkregen rechten toegepast met inachtneming van de in artikel 23 van de Comptabiliteitswet (1927, *Stb.* 259)

toegestane uitzonderingen; voor de ontvangsten wordt het kasstelsel gebezigd behoudens de in artikel 18 van de Comptabiliteitswet gegeven uitzonderingen.

In aansluiting bij het advies van de Staatscommissie zijn de ondergetekenden van mening dat inachtneming van het beginsel van lasten en baten voor de begroting van het fonds, passender is als grondslag voor een doelmatige administratie dan het voor de Rijksbegroting geldende stelsel. Het fonds bezit immers een belangrijk vermogen waaronder een groeiend bezit aan onroerende goederen, dat bedrijfs-economisch dient te worden beheerd. Bij de vaststelling van de voorschriften omtrent de inrichting der begroting, waaronder mede de verdeling in afdelingen wordt begrepen, zal nog kunnen worden overwogen of er behoefte bestaat aan een afdeling voor kapitaal-uitgaven en kapitaal-ontvangsten.

Het bijzondere karakter van dit rechtspersoonlijkheid bezittende fonds rechtvaardigt naar de mening van de ondergetekenden het opnemen in de pensioenwet van een eigen comptabele regeling voor het financieel beheer. Aangezien de Comptabiliteitswet niet van toepassing is zijn verschillende bepalingen opgenomen die — in aansluiting aan de bepalingen ter zake in het ontwerp van de nieuwe Comptabiliteitswet — een deugdelijk toezicht op begroting en begrotingsuitvoering waarborgen. Dit toezicht — zoals dit b.v. blijkt uit artikel M 2, tweede lid, laatste volzin — raakt echter niet de richtlijnen van de Beleggingsraad.

Ten aanzien van het fondsbeheer, b.v. omtrent voorschotverlening en aanbestedingen, zullen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen worden gegeven die door de eerste twee ondergetekenden gezamenlijk zullen worden voorbereid.

HOOFDSTUK N**BIJZONDERE FINANCIËLE BEPALINGEN***Overzicht*

49. In dit hoofdstuk zijn naast enkele voorschriften van financieel-administratieve aard enige bepalingen opgenomen die beogen uitholling van het fonds te keren (artikelen N 1, N 5, N 7). De strekking hiervan is onevenredige of onnodige lasten die sommige organen voor het fonds teweeg brengen, door de desbetreffende lichamen te doen dragen. Deze bepalingen zijn in hoofdzaak ontleend aan het voorontwerp van de Staatscommissie.

Verder bevat dit hoofdstuk de regeling van de overneming der premies die de ambtenaren zijn verschuldigd ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, zomede die met betrekking tot bepaalde groepen gepensioneerden.

Artikelen50. *Artikel N 1*

Het is b.v. mogelijk dat het personeel van een nieuw aangewezen lichaam een leeftijdsopbouw heeft die aanzienlijk ongunstiger is dan die van het ambtenarencorps. In dat geval zal het lichaam de extra-last van het fonds moeten vergoeden.

Artikel N 2

De bepalingen van dit artikel bedoelen de inning van de bijdragen te vergemakkelijken.

Artikel N 3

Hier is gedacht aan het afbreken van een ambtelijke loopbaan wegens huwelijk of emigratie.

Artikel N 4

Indien fouten in de pensioentoekenning te wijten zijn aan een orgaan zal het fonds schadeloos moeten worden gesteld. Het eerste lid heeft betrekking op de mogelijkheid dat intrekking of verlaging van een door schuld van het orgaan foutie